

**Програма підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників
для роботи в закладах загальної середньої освіти¹**

Назва курсу: Викладаємо інтегрований курс “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” в умовах воєнного часу.

Розробники: Видавництво “Світич”, Кафтан М. В., Костюк І. А., Новікова К. О..

Цільова група: учителі історії та суспільних дисциплін закладів загальної середньої освіти, які викладають або готуються до викладання навчальних предметів та інтегрованих курсів громадянської та історичної освітньої галузі за новим Державним стандартом базової середньої освіти у 5-6 класах (адаптаційний цикл); директори та заступники директорів ЗЗСО; керівники шкільних команд із впровадження Державного стандарту базової середньої освіти; консультанти центрів професійного розвитку педагогічних працівників; регіональні координатори впровадження Державного стандарту базової середньої освіти в базовій школі та викладачі системи ІППО; студенти відповідних педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти.

Обсяг: 12 годин / 0,4 кредиту ЄКТС.

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета і завдання курсу:

- ознайомити педагогів з метою та особливостями громадянської та історичної освітньої галузі відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, вимогами до обов’язкових результатів навчання учнів у громадянській та історичній освітній галузі у 5–6 класах (адаптаційний цикл);
- надати інструменти формування наскрізних умінь, компетентнісного навчання та формуального оцінювання в інтегрованому курсі “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” у 5–6 класах;
- формувати мотивацію та професійну здатність викладати інтегрований курс “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” з урахуванням вікових можливостей учнів;
- ознайомити з підручником “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для 6 класу (авт. М. Кафтан, І. Костюк, К. Новікова).

¹ Програму укладено згідно з п. 2 ст. 59 ЗУ «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 38–39 та відповідно до п. 10 постанови КМУ від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами і доповненнями, внесеними постановою КМУ від 27 грудня 2019 року № 1133) і Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа» (наказ МОН від 15 січня 2018 року № 36).

Напрямок: забезпечення й підтримка навчання, виховання та розвитку учнів в освітньому середовищі; розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників в умовах сьогодення: розуміння основних механізмів реалізації компетентнісної парадигми навчання, зокрема шляхом інтеграції різних фахових методик і технологій.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться:

- **професійно-педагогічна компетентність** — обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології щодо сприяння цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей молодшого підліткового віку; здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії;
- **мовно-комунікативна компетентність** — володіння системними знаннями про норми й типи педагогічного спілкування, вміння їх застосовувати; розвиненість культури професійного спілкування; здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії;
- **психологічно-фасилітативна компетентність** — усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини; здатність сприяти творчому становленню учнів 5–6 класів та їхній індивідуалізації;
- **організаційна компетентність** — здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку учнів; здатність до організації різних форм навчальної й пізнавальної діяльності учнів;
- **оцінювально-аналітична компетентність** — здатність до здійснення оцінювання результатів навчання учнів; вміння аналізувати результати навчання учнів; здатність до забезпечення самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів;
- **інноваційна компетентність** — здатність використовувати інновації в освітньому процесі; здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Очікувані результати навчання

Учитель / учителька:

- розуміє концепцію Державного стандарту базової середньої освіти 2020 року та його відмінність від попереднього стандарту базової середньої освіти, знає мету громадянської та історичної освітньої галузі, загальні вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів;
- визначає переваги інтегрованого курсу “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для формування історичного мислення та цілісної картини світу;
- знає як досягати визначених державним стандартом освітніх результатів для громадянської та історичної освітньої галузі за допомогою підручника “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для 6 класу (авт. М. Кафтан та ін.);
- знайомий з інструментами формування наскрізних умінь, компетентнісного навчання та формувального оцінювання в інтегрованому курсі “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” у 5–6 класах;
- розуміє особливості патріотичного та громадянського виховання в межах курсу “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” в умовах воєнного часу;
- знає, як забезпечити наступність у викладанні курсу “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” у 5 і 6 класах.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: свідоцтво про підвищення кваліфікації.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ КУРСУ

Форма роботи	Зміст
МОДУЛЬ 1. Наступність у викладанні курсу “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” у 5 і 6 класах. Викладачі: Марина Кафтан, Ірина Костюк, Ксенія Новікова. Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 2, практичне заняття — 1).	● Ознайомлення з програмою курсу підвищення кваліфікації (презентація, короткий коментар). ● Представлення структурних елементів модуля. ● Завдання громадянської та історичної освітньої галузі в адаптаційному циклі базової середньої освіти (5-6 класи). ● Авторська концепція інтегрованого курсу “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти”. ● Структура інтегрованого курсу “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” та особливості розгортання навчальної діяльності у 5 та 6 класах ● Змістове наповнення інтегрованого курсу “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” у 6 класі. ● Педагогічні підходи для реалізації завдань громадянської та історичної освітньої галузі в адаптаційному циклі базової середньої освіти. ● Особливості підручника “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для 6 класу (авт. М. Кафтан та ін.), приклади розгортання змісту та формування навчальних вмінь учнів. ● Відповіді на запитання учасників навчання. ● Поточне діагностування у формі тесту.
МОДУЛЬ 2. Патріотичне виховання в курсі “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти”. Викладачі: Марина Кафтан, Ірина Костюк, Ксенія Новікова. Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 2, практичне заняття — 1).	● Представлення структурних елементів модуля. ● Особливості патріотичного виховання учнів 5–6 класів в умовах воєнного часу. ● Розвиток громадянської компетентності в інтегрованому курсі “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти”. ● Реалізація завдань патріотичного виховання в підручнику “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для 6 класу (авт. М. Кафтан та ін.). ● Відповіді на запитання учасників навчання. ● Поточне діагностування у формі тесту.
МОДУЛЬ 3. Формування історичного мислення в курсі “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти”. Викладачі: Марина Кафтан, Ірина Костюк, Ксенія Новікова.	● Представлення структурних елементів модуля. ● Поняття історичного мислення та особливості його формування засобами інтегрованого курсу. ● Розвиток історичного, критичного та системного мислення як необхідна передумова досягнення освітніх результатів, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. ● Особливості здійснення історичної освіти за нелінійного та неподієвого викладу історичного матеріалу.

Форма роботи	Зміст
Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 2, практичне заняття — 1).	● Історичні сюжети та навчальні завдання в підручнику “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для 6 класу (авт. М. Кафтан та ін.), що підсилюють громадянознавчу складову курсу. ● Відповіді на запитання учасників навчання. ● Поточне діагностування у формі тесту.
Підсумкова робота Обсяг (кількість годин): 3 (самостійна робота — 2, підсумковий контроль — 1).	● Самостійне опрацювання тем курсу. ● Вихідне діагностування шляхом тестування.
Творча робота (за бажання). Додатковий обсяг (кількість годин): залежно від обсягу роботи.	● Виконання творчої роботи: написання конспекту уроку за підручником “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для 6 класу (авт. М. Кафтан, І. Костюк, К. Новікова).
Усього: 12 годин / 0,4 кредиту ЄКТС.	

Інформація про авторів програми

Марина Кафтан — експертка з питань змісту освіти Команди підтримки реформ НУШ; член колективу розробників Державного стандарту базової середньої освіти; співавторка модельної навчальної програми “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти”; співавторка підручників “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для 5, 6 класів; медіатренерка, голова ГО “Центр розвитку медіаосвіти «Медіана»”.

Ірина Костюк — учасниця колективу розробників Державного стандарту базової середньої освіти; співавторка модельної навчальної програми “Україна і світ. Вступ до історії та громадянської освіти”; співавторка підручників “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для 5 та 6 класів; амбасадорка європейської асоціації історичної освіти EuroClio; методистка кабінету координації впровадження НУШ Львівського ОІППО, викладачка кафедри суспільствознавчої освіти.

Ксенія Новікова — співавторка підручника “Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти” для 6 класу; авторка й редакторка інформаційної програми “Новинометр”; експертка з аналізу пропаганди та дезінформації інтернет-видання “Радіо Свобода”; редакторка міжнародних новин і продюсерка у виробництві теле- й онлайн-проєктів.